

Детаљни опис пројекта

Летња школа архитектуре у Рогљеву 2022. године: ревитализација традиционалне руралне архитектуре Србије

Летња школа архитектуре у Рогљеву је покренута као производ сарадње између чланова Групе архитеката (ГА) и Регионалних рестаураторских кампова CHWB-а, а као наставак активности у домену континуиране неформалне едукације у области архитектуре, коју Група архитеката реализује кроз разне програме већ тринаест година за редом. Четврта по реду Летња школа архитектуре у Рогљеву 2022. се надовезује на пројекат летњих школа, радионица и обука које је тим ГА реализовао у ширем региону, а са идејом да Школа буде облик неформалног образовања студената архитектуре и сродних дисциплина, и са мисијом популарисања пројеката који се баве градитељским наслеђем и његовом ревитализацијом. Летња школа архитектуре се кроз досадашњи рад на терену, у контакту са корисницима, бавила управо темама и задацима који су уско повезани са потребама различитих актера у процесима који се одвијају у грађеним срединама, односно објектима, које су под неким обликом заштите. Учесници Летње школе архитектуре 2022. у Рогљеву имаће задатак да осмисле рад на ревитализацији традиционалне руралне архитектуре Србије.

Општи циљ Школе

Циљ је створити платформу за унапређење теоретског и практичног знања у области планирања, пројектовања и имплементације пројеката заштите градитељског наслеђа, односно културне баштине уопште. Потребно је створити и развијати окружење за постојање мултидисциплинарних пројеката који се баве проблематиком имплементације и одрживости пројеката културе и популаризовати идеје о одрживости културног наслеђа, и информисања јавности за будућа програмска научна истраживања.

Појединачни циљеви (резултати)

- Одржавање програма континуиране обуке у области архитектуре на националном, регионалном и међународном нивоу
- Обука, едукација, размена знања и искустава
- Развој и унапређење дугорочне сарадње са локалном заједницом
- Израда документације

Опис проблема

Едукација

а) студената

Приликом образовања будућих стручњака често је занемарена обука за пројекте адаптације и реконструкције објеката (који не морају нужно бити под заштитом). Пројекти реконструкције објеката често немају адекватно решена многа питања од којих директно зависи комфор корисника, а која се могу решити одговарајућим техничким интервенцијама. Често се санира искључиво „затечено стање“, односно објекат се враћа у првобитно стање, без предочавања могућих опција за унапређење и модернизацију. Универзитетски програми не омогућавају студентима блиски сусрет са баштином као ни директан рад на њеној ревитализацији, тако да студенти начешће немају основна знања о историским структурама и „санацији у систему“, већ примењују савремене материјале који су често погубни за објекте грађене старим техникама градње и у традиционалним системима изградње. Објекти традиционалног градитељства су нарочито угрожени.

б) локалног становништва

У струци није заживела пракса да се корисници објеката обуче како објекте треба одржавати. Зато врло брзо долази до девастације простора под заштитом, услед необавештености корисника када су у питању одржавање и поправке објеката. У циљу спречавања и минимизирања последица негативних примера, потребно је разрадити модел активне сарадње струке са локалном заједницом који почиње са едукацијом исте. Локална заједница је најпоузданији партнер за спровођење пројеката заштите уколико се задобије њено поверење, корисна у истој мери колико може да буде и деструктивна и девастира исто то окружење. Зато је потребно становнике обучити и усмерити у правцу одрживог деловања у простору, а исто тако им указати на механизме активне партиципације.

Одрживост у архитектури

Са процесом индустријализације након Другог светског рата прекинут је континуитет изградње објеката за становање у старим (традиционалним) техникама градње – дрво, набој, ћерпич, опека, камен. Такође, изгубљена су искуства стечена градњом објеката и коришћењем потенцијала микро-средине: географско-физички потенцијали, климатско-морфолошки услови, који су били енергетски ефикаснији од објеката насталих применом савремених техника градње и индустријских материјала. Данас је одржива градња дефинитивно нужност и једна од мера спречавања даљих промена и прилагођавања наше цивилизације климатским променама. Циљ је реактивација ових начина изградње објеката и њихова осавремењена употреба у данашњим условима.

Методологија рада

Пројекат је организован кроз три сета активности:

- претпродукцијски - припремне активности, објаву Школе и селекцију кандидата, припрему материјала, грађе, алата и терена;
- продукцијски - рад на терену за време трајања Школе;
- постпродукцијски - израда документације, публиковање резултата.

Школа је подељена у два основна сегмента, када је реч о раду на терену: теоријски и практични део, који подразумева рад на самим објектима, уз интензивни тренинг и пажљив надзор. Теоријска знања полазницима преносе угледни професори и искусни и потврђени професионалци из Србије и иностранства. Занатским и конзерваторским техникама и вештинама полазнике обучавају искусни и потврђени мајстори кроз конкретне конзерваторске и рестаураторске радове на културним добрима.

Реализација

Учесници летње школе, кроз разноврсне програме – тренинге, радионице, brain-storming – тестирају могуће ситуације на терену. Студентима, будућим стручњацима, предочене су могућности за превазилажење проблема који се јављају у свакодневној пракси. Стручњаци различитих профила и ангажмана ће још имати и задатак да прикажу младим колегама механизме рада унутар пројектних тимова, референтне листе литературе и компјутерских алата, те да представе интернационалне мреже за размену података и обуке. Такође, један од циљева је радити и на сензибилисању будућих стручњака за потребе корисника простора који они обликују – правити пројектни програм који ће у свом средишту имати непосредног корисника простора. Едукација студената се врши кроз рад са стручним консултантима – рад у мултидисциплинарним тимовима и рад са локалном заједницом – корисницима објеката као и мајсторима који раде на обнови објеката.

Пивница 65, власник Драгиша Николић